

Maria Cabalska

Krościenko, woj. nowosądeckie. Stanowisko - Zamek Pieniński

Informator Archeologiczny : badania 10, 270-271

1976

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

jedną z fragmentami kamieni żarnowych. W podobny sposób ujawnia się również osadnictwo związane z ludnością kultury łużyckiej. Jest ono reprezentowane przez ceramikę występującą w warstwie kulturowej oraz w jamie, gdzie wystąpiły fragmenty prawie całego naczynia, sztyło kościane i duży fragment łyżki glinianej.

W trakcie badań uzyskano ponad 16 monet późnośredniowiecznych i nowożytnych, pochodzących wyłącznie z warstw nasypowych zalegających pod obecną i drugą posadzką oraz z wypełniak wkopów grobowych. Znalaziono także 2 sprzączki brązowe, żelazny grocik strzały, fragment sierpa i 4 noże żelazne, fragmenty grzechotki lub pisanki, glinianą kostkę z otworami, fragmenty fujarki /?/ i łyżwy kościanej oraz fragmenty szklanych pierścionków.

KRAKÓW - STARE MIASTO,
KAZIMIERZ I ZWIERZYNIĘC
ul. Waryńskiego - Planty
KRAKÓW - TYNIEC
KRAKÓW - WAWEL

patrz
wczesne średniowiecze

KROSCIEŃKO
woj. nowosądeckie
Stanowisko - Zamek Pieniński

Uniwersytet Jagielloński
Instytut Archeologii

Badania prowadziła dr hab. Maria Cabalska. Finansował WKZ w Nowym Sączu. Pierwszy sezon badań. Zamek późnośredniowieczny /XV w./.

Planowe badania obiektu oraz rozpoznanie przebiegu murów i zasięgu warstwy kulturowej miały na celu uzyskanie danych, które pozwoliłyby na trwałe zabezpieczenie ruiny.

Badania na zamku rozpoczął Tomasz Szczygielski w 1938 roku, odsłaniając ciąg zabudowy przy północnym murze. Dokumentacja i zaletki złożone w Muzeum Pienińskim zaginęły w trakcie wojny. Następnie badania podjął A. Żaki. Wobec całkowitego braku konserwacji odkryte mury porósł las i krzewy, a najlepiej zachowaną piwnicę zamkową zamieniono na dół na śmieci.

Badaniami objęto cały stok góry zamkowej. Wytyczono i przebadano 5 wykopów rozmieszczonych na różnej wysokości stoku. Ustalono przebieg murów. Odkryto nieznany dotąd mur ryglowy, znajdujący się między dwoma żebrami zamykającymi dolinę jaworową. Tędy prowadzi

strome i krótkie zejście do doliny Pienińskiego potoku. Mur ten jest fragmentem wschodniej bramy zamku. Odkrycie jego zmieniło dotychczasowe proporcje obiektu i pozwala na nową rekonstrukcję założenia zamku. Przy budowie tego muru wykorzystano naturalny układ grzebieni skalnych, wyzyskując stromą grzędę, jako zamknięcie od południa. Grań szczytowa stromo opadająca do doliny w południowo-zachodnim narożniku dochodzi do 799 m wysokości. Od wewnątrz skała piętrzy się na wysokość 2,5 m, jako naturalny mur. Od zachodu na wysokości 740 m wąską szczelinę umocniono murem wzniesionym z łupanego wapienia. Pionowa ściana bramy posiada boczne umocnienia.

Od strony wschodniej na wysokości 760 m, pomiędzy dwoma żeberkami skalnymi posadowiono umocnienia drugiej bramy, której charakter uściśliły przysze badania. Między obu bramami na wysokości 720 m wzniesiono tarczowy mur, do którego przylegają podpiwniczenia budynków mieszkalnych oraz wielka czworokątna cysterna. Wewnętrzna przestrzeń, o silnym spadku, zagospodarowano planowo przy pomocy terasów i półek wciętych w skałę. Poszczególne budynki piętrzą się przystawiając do skały.

Całość zabudowy Zamku pienińskiego reprezentuje formę nie mającą w Polsce żadnych analogii. Wielkość założenia przekreśla możliwość łączenia go z księżną Kingą. Materiał ceramiczny pochodzący z XV wieku wskazuje, że Zamek został wzniesiony w tym czasie.

LUBIĄŻ
woj. wrocławskie

P.P. Pracownie Konserwacji
Zabytków - Pracownia Kon-
serwatorsko-Archeologiczna
Oddziału w Szczecinie

Badania prowadzili dr Eugeniusz Cnotliwy /autor sprawozdania/, mgr Tadeusz Nawroński i mgr Ryszard Rogosz. Finansował WKZ we Wrocławiu. Osada kultury łużyckiej z końca epoki brązu i wczesnej epoki żelaza, osada wczesnośredniowieczna, klasztor cystersów z XII-XVIII w.

Celem prac było odsłonięcie i zbadanie relikwów kościoła późnoromańskiego i gotyckiego a także klasztoru oraz rozpoznanie osadnictwa starszego, przedklasztornego.

Cystersi przybyli do Lubiąża w 1163 roku, a dokument lokacyjny klasztoru został wystawiony dopiero w 1175 r. Pierwszy kościół